СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 75. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 31 березня 1932. — VOL. XL. No. 75. — Jersey City, N. J., Thursday, March 31, 1932. — THREE CENTS.

ҐАРНЕР ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО ПАТРІОТИЗМУ ПОСЛІВ

ВЗИВАЄ УХВАЛИТИ ПОТРІБНІ ПОДАТКИ І ЗАЛИШИТИ ПАРТІЙНІСТЬ ТА „ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ".

ВАШИНҐТОН. — Президент палати послів, Ґарнер, взявся на добре до послів, а головно до демократів, котрі контролюють палату, і візвав їх приступити негайно до ухвалення потрібних державі податків. Він заявив, що є також проти податку від продажей, але ситуація є така, що міліярдовий дефіцит мусить бути покритий. Щоби не наразити край на економічну катастрофу, говорив Ґарнер, буджет мусить бути зрівноважений. А щоби його збалянсувати, він готов ухвалити, які хто хоче податки. Бо добро краю мусить стояти вище партійних переконань і „економічних теорій".

Ґарнер візвав тих послів, котрі так думають як він, щоби встали з місць на знак згоди. З місць встали майже всі демократи. Сиділа тільки мала частина републиканців, але й ті оплескували Ґарнера.

Кажуть, що Ґарнер здобув собі своїм поступком велике загальне признання. В тім, що він заризикував своїм престіжем і візвав послів встати, показав себе, на думку старих політиків, дійсним лідером.

Його промова мала цей вплив, що на протязі кількох годин ухвалено нові податки на суму $158,000,000. Піднесенно податки на предмети прикраси, футра, фіжутерію, спортові артикули, фотоґрафічні апарати, сірники, цукорки, ґуму до жування, радія, фоноґрафи, автомобілі, троки і на ріжні прибори до автомобілів, яхтів і моторових човнів.

ГУВЕР ПРОТИ ВЕТЕРАНСЬКОГО БОНУСА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер заявив, що він не затвердить виплати ветеранського бонуса в готівці, якщо запалаб на це ухвала конґресу. Президент каже, що така виплата виносилаб $2,000,000,000 і булаб руїною, бо й без неї маємо міліярдовий дефіцит.

КАРАЮТЬ ТЮРМОЮ ПОЛІТИЧНОГО МАХЕРА.

НЮ ЙОРК. — Вилієм Флин, комішенер публичних робіт у Бронксі, піде на місяць до тюрми, якщо не згодиться відповідати перед леґіслятурною комісією, яка розслідує надужиття в господарці міста. Флин оправдує себе тим, що комісія не дала йому змоги негайно відповісти на закиди, пороблені йому Луі Вілардом, котрий описував при публичнім переслуханню, як Флин визискував своє офіційне становище, щоби його матеріяльно знищити, чим довів до того, що його жінка відобрала собі життя.

ПОДАТОК НА ЇЗДУ СОБВЕЄМ.

НЮ ЙОРК. — Ліндсей Роджерс, професор Колюмбійського університету, пропонує Ню Йоркови покрити недобір тим, щоби завести 2-центовий податок від їзди собвеями. З того мало би місто $40,000,000 приходу.

АДВОКАТ НА МІСЦЕ БАНКИРА.

НЮ ЙОРК.—Майрон Тейлор, адвокат, став президентом дирекції „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен", найбільшого промислового підприємства в світі.

Тейлор обняв місце по Дж. П. Морґанови, відомому банкирови. Разом з тим дано йому великі диктаторські права.

ДОПОМАГАЮТЬ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — „Блак-Ейд Драйв", призначений на допомогу безробітним, розвивається з повним успіхом. У перших двох днях понад 50,000 Нюйорчан розкупили марки, від 10 центів до $1, з тим, що купуватимуть їх 20 тижнів.

ЮВИЛЕЙ ЛИЦАРІВ КОЛЮМБА.

НЮ ЙОРК. — Католицька організація „Лицарі Колюмба" обходить 50-літні роковини свого істнування з великими торжествами, які відбуваються не тільки в Ню Йорку, але й по цілій Америці.

НЕ БАЧИЛИ ТОГО, ЩО ТРЕБА.

ЕШЛЕНД (Кентоки). — Понад 70 студентів зі східних каледжів оглянули цілий стейт Кентоки, але не дозволено їм приглянутися відносинам майнерів у повітах Гарлан і Бел. А саме те останнє вони бажали побачити. Тепер вертаються вони домів через Вашинґтон, бо в столиці хочуть домагатися від конґресу слідства про терор над майнерами в Кентоки.

МІССІС РУЗВЕЛТ ПРО МОЛОДЬ.

НЮ ЙОРК. — Міссіс Френклин Рузвелт, жінка ґовернора, говорила на тему виховання молоді й підкреслила, що молодь треба виховувати так, щоби матеріяльні вигоди не змякшили її волі, щоби вона була здисциплінованою та мала відвагу йти в світ і жити відповідно до своїх переконань, навіть тоді, як би за це приходилося потерпіти.

ОГРАБИЛИ БАНК НА $200,000.

МІНЕАПОЛІС. — Сім бандитів з машиновими крісами ограбили філію „Нортвестерн Нешенел Бенк" на $50,000 готівки і $150,000 у вартісних паперах. В банку було тоді 18 урядовців і 6 приватних осіб.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЖІНОЧОГО ЗЇЗДУ.

Союз Українок Америки видав заклик до українського жіноцтва в Америці, щоб воно готувалося до майбутнього першого всеамериканського українського жіночого зїзду. Головна Управа С.У.А. кличе всі жіночі організації Америки взяти участь у зїзді. Там, де нема жіночих організацій, треба негайно завязати відділи С.У.А. й прислати на зїзд своїх відпоручників.

Зокрема Головна Управа С.У.А. кличе жіноцтво Ню Йорку й околиць, яке хотілоб взяти участь в зїзді, що відбудеться в Ню Йорку в днях 28, 29 і 30 травня б. р., щоб бажаючі прийшли на збори до Українського Народного Дому в Ню Йорку 1 квітня вечером, де зможуть одержати картки вступу на зїзд.

ФАРМЕР ЗАМЕРЗ НЕДАЛЕКО СВОГО ДОМУ.

Петро Реґітніґ, фармер з Силвер Плейнс, коло Моріс, Ман., вибрався був з наймитом по лід. Коли верталися до дому, напала їх сніговиця і вони заблудили. Наймит пішов одною дорогою і добився до сусіда, в якого вже й заночував. Реґітніґ добився майже до дому, але мороз переміг його і він замерз. На другий день рано знайшли його залізничі робітники, що вийшли до роботи. Коні, впряжені до Реґітнігового воза, стояли цілу ніч на морозі, чекаючи, щоби господар поганяв ними. Вони були такі перемерзлі, що майже не могли рушитися. Реґітніґ лишив жінку і шестеро дітей.

„ДІМ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ".

Для виховування червоноармійців улаштували большевики т. зв. „Дім червоної армії". Як усі комуністичні клюби, книгозбірні й університети, призначений цей дім на ловлю душ червоноармійців. Будинок походить з часів Миколи І., але большевики мовчать про це. На партері одягальні, кухні й їдальні, салі до навчання писати й читати. Кімнати комуністичного виховання на першому поверсі. Там теж примістили музей революції від 1905 р. У музеї накопичено всяких предметів, актів, оповісток. Все уставили так, що навіть неосвічений вояк може це розуміти по комуністичному.

БЕЗСЕРДЕЧНА ЛЮДИНА.

Під замітом зводження малолітніх дівчат арештувала львівська поліція д-ра Парнеса, господаря п. Кардашівної, яка недавно повісилася в його мешканню та залишила лист з обвинуваченням його, як морального спричинника своєї смерти. У звязку з цим листом поліційне слідство виявило, що д-р Парнес удержував цілий гарем жінок, яким не лише сам користувався, але при загоді забав дозволяв ними користуватися теж і своїм гостям. Деякі жінки не погоджувалися спершу на таку поведінку, але опісля під загрозливими словами Парнеса годилися на все. . . .

СТРАШНЕ САМОГУБСТВО.

Хана Вельдман, з Козеника на Дубенщині, облила себе нафтою й підпалила одяг. Нещасна жінка вмерла у страшних муках. Причина самовбивства — злидні.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Кождої пятниці від години 7.30 до 7.45 вечером зі стації WODA, Патерсон, Н. Дж., силою 1250 кс. передається українська радіо-програма. Грає українська орхестра під проводом Михайла Майка.

Дня 1 квітня буде вже четвертий виступ цієї орхестри. Досі вона вивязалася зі свого завдання добре. Бажано, щоб кождий, кому подобається гра орхестри, писав про це до заряду стації й просив, щоб орхестра грала далі. Це пособить Українцям мати свою радіо-годину на цій стації.

УКРАЇНЦІ ЗБОЙКОТУВАЛИ ПОЛЬСЬКИЙ БАНК.

„Век Нови" приніс з Арґентини цікавий допис, у якому п. В. Крупніцький повідомляє про нефортунну діяльність польського банку в Буенос Айрес. Цей банк заложено перед кількома місяцями як філію централі П. К. О. у Варшаві в надії, що всі еміґранти з Польщі будуть за його посередництвом полагоджувати грошеві посилки до дому. Одначе сталось інакше, бо всі Українці, яких в Арґентині є кількадесять тисяч, оголосили бойкот цього банку, остерігаючи, що гроші, вложені до його каси, будуть ужиті на нову пацифікацію Східної Галичини. Український бойкот поділав теж на Білорусинів, Литовців, Жидів, а навіть Поляків, так, що всі еміґранти з Польщі депонують свої гроші в німецьких банках, а новозаложений польський банк ледви клигає й буде зліквідований в найближчому часі.

Автор допису зазначує, що нефортунний польський банк в Арґентині впаде „через політичну глупоту його директора", бо коли він рефлектував на всіх еміґрантів з Польщі, то повинен був приняти на урядовців не тільки самих Поляків, але бодай одного Українця й одного Білорусина. Прикладом повинен був тут стати хочби „Банко Ґерманіко", що має 20,000 клієнтів у Польщі (Поляків, Українців, Білорусинів і Жидів), але й урядовці його складаються з 10 Українців, 2 Поляків, 2 Білоусинів і т. д.

На домагання польського консуляту в Буенос Айрес поставили коло польського банку поліцію, бо, мовляв, Українці анонімними листами загрозили злемолюванням, якщо банк не буде закритий.

ОБІКРАЛИ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРЕДСТАВНИКІВ У ЖЕНЕВІ.

У гостинниці „Де Берж" вломники обікрали американського представника на конференцію розброєння у Женеві, сен. Свансона. Вломники забрали дипльоматичне листування та ключ таємного шифру і частину документів з панцирної каси. Поліція веде слідство.

ТОРГОВЛЯ ЖИВИМ ТОВАРОМ ПІД БОКОМ ЛІҐИ НАЦІЙ.

Англійські часописи вдарили на тривогу, що в Женеві на час нарад розброїйної конференції якась Француженка Масо отворила „пансіонат". Поліція арештувала п. Масо та 4 дівчини, в цьому дві Польки.

УРЯДОВЕ ПОСЕРЕДНИЦВО ПРАЦІ.

Минулого року нюйорський стейтовий уряд зорганізував був так звану нюйорську стейтову службу посередництва праці ("New York State Employment Service"). Це бюро обслугувало яких півтори сотки готелевих підприємців, що були членами готелевої федерації. Бюро з часом виробило кооперативний плян праці, по якому до заряду бюра ввійшли й представники федерації. Бюро, що міститься на 124 Іст 28 Вул. в Ню Йорку, минулого року обслужило, себто знайшло роботу для тисячки досвідних готелевих робітників.

Успіх роботи заохотив бюро продовжувати роботу цього року. Цим разом до бюра приступило коло 300 готелів, які просять бюро дати їм досвідних готелевих послугачів для літних готелів і таборів („кемпів"), тощо.

Тепер бюро оголошується, щоби звернути на себе увагу тих робітників, які з бюра могли би користати. Зголошення треба подавати не пізніше як у травні й червні, але можна вже й тепер. Бюро посередничить у шуканню праці для досвідних готелевих робітників, себто таких, які уже працювали в якімсь заняттю. Потреба таких робітників: кухарів, звичайних і „шефів"; пекарів, вейтрів і вейтерок, „бос бойз", помивачів, кухонних робітників, прачок, „бел бойз", портерів, фармерів, огородників, шоферів, музикантів, як також таких, що вміють провадити товариські забави й забавляти людей. При зголошенню добре теж подати свою національність, себто Українці добре зроблять, як скажуть, що вони Українці. Можна теж зголошуватися до бюра устно кождого будного дня від 8. години рано до 12. години вполудне.

УБИВ НАРЕЧЕНУ.

Йосиф Ґавдяк, син залізничника в Дрогобичі, застрілив службовичку кооперативи Ірину Гузевич. Сам зранився в груди. Його відвезли до шпиталю. Ґавдяк зробив це тому, що Гузевичівна сказала йому, що не вийде за нього.

НАСЛІДКИ ЛИХОГО СВІДОЦТВА.

У Винниках знайшли робітники трупа 17-літнього ученика львівської XI. гімназії, Здзіслава Гляйке. На півроці одержав він свідоцтво з лихими нотами. Це вплинуло на його постанову, він виїхав до Винник і у страшних муках після випитої фляшечки, йодини скінчив самогубством. Самовбивник залишив лист до родини.

ВІДГОМІН Т. ЗВ. „ПАЦИФІКАЦІЙНОЇ АКЦІЇ".

Підчас т. зв. „пацифікації" в осени 1930 р. на Наконечнім біля Яворова в кооперативі „Гарбарня" спацифіковано шкіри на кругло 1,000 зол. і знищено обстанову. Тепер виявляється, що більшість шкір не спацифікувало польське військо, тільки провідник — пацифікатор високої ранги, на власну кишеню. Така т. зв. „пацифікаційна акція" заєдно, де би вона не була, деморалізує у великій мірі її виконавців. Ще не знати, чи вдасться кооперативі „Гарбарня" дістати відповідне відшкодування за свою власність від того приватного „пацифікатора".

СТОЛИЦЯ МАНДЖУРІЇ ПІД ЗАГРОЗОЮ ПОВСТАНЦІВ

ЯПОНЦІ ПІДКРІПЛЯЮТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА ДЛЯ БОРОТЬБИ З ПОВСТАНЦЯМИ.

МУКДЕН (Манджурія). — Китайські повстанці, що під командою ґенерала Лі-Гей-Тсінґа доходять до скількости 7,000 жовнірів, зорганізованих по военному, наступають на столицю Манджурії. Частина їх захопила місто Нунґен, що знаходиться трицять три милі від столиці. Тепер вони концентруються в районі того міста, щоб почати дальший свій наступ на столицю з метою повалення уряду незалежної Манджурії, на чолі якого тепер стоїть бувший китайський імператор Пу-Ї.

Війська манджурського уряду разом з японськими відділами ведуть боротьбу проти повстанців, але не завжди вдало. Японці тепер рішили повести активніщу боротьбу з повстанцями і в тій ціли вже збільшують свої военні сили в Манджурії. З Кореї спішно післано до Манджурії ще 20 военних літаків. Найперше Японці готуються розпочати военні операції для звільнення міста Нунґена від повстанців, бо присутність їх у цьому місті, біля самої столиці Манджурії, грозить великою небезпекою урядови Манджурії.

ЗНОВУ БОЇ БІЛЯ ШАНҐАЮ.

ШАНҐАЙ (Китай). — Мирові переговори між Японцями та Китайцями в Шанґаю посуваються наперед дуже пиняво. Разом з тим час від часу трапляються криваві сутички між японськими та китайськими передовими військами, котрі стоять на позиціях біля Шанґаю.

Остання кривава сутичка відбулася в районі Сухов Крік, де Японці відбили китайський наступ на їх позиції та в свою чергу вигнали Китайців з їх позицій. З обох сторін є кілька вбитих та поранених.

ФРАНЦІЯ БОЇТЬСЯ ІЗОЛЯЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Прем'єр-міністер Тардю при кінці біжучого тижння поїде до Лондону в супроводі міністра фінансів, Фландіна. Тардю спішить побачитися з британійським прем'єр-міністром Мек Донелдом, міністром справ заграничних Саймоном та з канцлером державної скарбниці, Чемберлейном. Франція дуже занепокоєна тим, що Анґлія останніми часами змінила свою політику щодо европейських справ, бо рішила нічого не робити в тих справах, не маючи на те згоди Німеччини.

Особливо це виявилося, коли Мек Донелд заявив, що в справі створення придунайського економічного союза держав на нараду має бути поклика на Німеччина. Франція передбачає, що й льозанська конференція, яка має бути скликана в справі міжнародніх боргів та репарацій, також буде рішучо числитися з німецькою опінією.

Французький уряд уважає, що й далі мусить бути збережена коаліція держав, яка склалася підчас Великої Війни, що знана під назвою Антанти. Лиш істнування Антанти, на думку французьких політиків, може забезпечити мир в Европі та буде відповідати інтересам Франції.

БОЛГАРІЯ ОГОЛОСИЛА МОРАТОРІЮ.

СОФІЯ (Болгарія). — Фінансові клопоти держави змусили уряд оголосити мораторію на всі внутрішні боргові виплати в часі шістьох місяців. Мораторія проголошена в скількости 50% боргів. Цим способом уряд сподівається збалянсувати буджет держави.

ЗМЕНШЕННЯ ЦІН НА КОРАБЛЯХ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Північно-атлянтійська пароплавна конференція, що тепер засідає в Брюселі, вирішила зменшити на 20% ціни на пасажирські білети на всіх кораблях і в усіх клясах на пароплавах між Америкою та Европою. Зменшення це буде однакове в обидві сторони.

Всі корабельні фірми терплять тепер величезні шкоди через катастрофальне зменшення пасажирів. Думають, що знижка цін на переїзд через-океан оживить рух пасажирів на кораблях.

СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА МАЛЬТІ.

ВАЛЄТА (Мальта). — Тут вибухли студентські заворушення, викликані тим, що уряд наказав припинити навчання італійської мови в публичних школах. Підчас протестаційного мітінгу студентів університету прийшло до бійки, а промовцеви, д-рови Бофа, довелося ратуватись утечею.

ІРЛЯНДІЯ ГОТОВА ДО БОРОТЬБИ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Уряд Де Валери післав відповідь на ноту британійського уряду з приводу відмови нового ірляндського уряду скласти присягу на вірність англійському королеви та платити в англійську скарбницю земельний податок. Уряд Ірляндії стоїть на тому, що він має право ухвалити таке рішення.

Разом з тим Ірляндія готується до боротьби, коли би британійський уряд задумав ужити якихсь репресій проти Ірляндії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2,00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОКУТУЄМО ЗА ВЛАСНІ ГРІХИ

Головна Канцелярія У. Н. Союза й редакція „Свободи" одержують від відділових урядників, членів і відділів письма, в яких пишеться про шкідливу діяльність Олекси Питляра, Головного Радного У. Н. Союза. Дописувачі жалуються, що головний радний, замісць працювати в користь У. Н. Союза, розсилає летючки, якими намагається підкопати довіря до нашої організації, а заразом агітує за якусь „суру", яка, попри большевицьку агітацію, вже взялася теж і до асекураційного бизнесу.

У відповіди на ті запити, скажемо в першу чергу те, що вибраний конвенцією головний радний, О. Питляр, є большевиком. Як большевик кандидував він на цей уряд тому, щоби ввійти до уряду У. Н. Союза й тим робом мати ліпшу нагоду до розбивання У. Н. Союза та паплюження цеї національної ідеї, яка є програмою подавляючої більшости членів нашої організації. І чи диво, що тепер п. Питляр пробує нищити У. Н. Союз і перетягати Союзовців до большевицької асекурації? Цеж завдання кождого большевика розбивати українські народні установи. Тому, чим більше розішле п. Питляр летючок і чим більше внесе заколоту між Союзовців і чим більше відтягне від Союза членів, тим більша буде його заслуга перед московськими червономи агентами.

Отсе є добра наука для делегатів на конвенції У. Н. Союза. Бо як би ми не легковажили собі справи вибору головних урядників, то тоді не могла би зайти в У. Н. Союзі така можливість, щоби большевицький агент міг стати головним радним У. Н. Союза.

Але навіть тепер не міг би на ділі такий большевицький агент нанести нам шкоди, коли би члени поставилися до нього так, як поставився головний уряд. Бо як тільки на річнім засіданню стверджено, що п. Питляр не виказав як головний радний ніякої діяльности для добра У. Н. Союза, а тільки користовував наради головного уряду на те, щоби шкалювати головних урядників у большевицькій газеті та подавати про У. Н. Союз неправдиві вісти, запала сейчас одноголосна ухвала, щоби виключити п. Питляра з нарад, бо ніхто з головних урядників не хотів з ним разом сидіти і радити.

Коли головний уряд порадив собі з п. Питляром, то тесаме можуть зробити члени по відділах з летючками п. Питляра, з ним самим і з його агентами. Це можна легко зробити, а тоді не треба буде Союзови видавати гроші на те, щоби п. Питляра судити.

В СПРАВІ ВАЖНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА.

(Надіслана стаття).

Про стан культури даного народу творимо собі погляд звичайно на підставі його преси. Належать тут дневники, тижневики, місячники та інші періодичні видавництва.

Очевидна річ, що головну ролю грають у пресі дневники та скількість примірників, у якій друкується поодинокі числа даного дневника.

З того числа Українців, які жиють під Польщею, можна би менше-більше створити дві такі держави як Данія.

Але **Данія** має біля сімдесять дневників, а Українці на західних, до Польщі прилучених землях, мали перед роком лиш один дневник, а тепер мають їх аж... три: „Діло", „Час" та „Новий Час".

На радянській Україні виходить кілька дневників, і то з великим накладом, але не забуваймо на це, що всі вони є властиво урядовими органами і грають на большевицькій дудці.

І на західніх українських землях не маємо **повної** свободи друку. Навпаки, конфіскати сипляться тут градом на українську пресу. Польська преса виказує біля 30 дневників, а українська має три.

Наскільки річ про наклад в українській небольшевицькій пресі, то найвищий є він безумовно в американській **„Свободі"**. В Галичині має тижневик **„Народня справа"** біля трицять тисяч передплатників, а це тому, що з її передплатою лучиться рівночасно асекурація коров.

Три українські дневники, і то всі у Львові, це на сім міліонів Українців під Польщею абсолютно замало.

Треба взяти тут на увагу і це, що дневники читає в першім ряді міщанство, міські робітники та інтелігенція. Але ми освідомленого міщанства і таких же робітників маємо дуже мало.

Українська соціяльна демократія Галичини існує властиво лише на папері, а її провідники ніякої організаційної роботи — зосібна в провінціональних містах—не виконують. Та партія стоїть тепер майже гірше ніж перед війною. Про видавання свого власного партійного дневника не може бути тут і бесіди. Зрештою польська партія соціялістична має лише два свої дневники — но, але має. Німці, Чехи й інші народи Західньої Европи мають звичайно десятки робітничих дневників.

По дневниках найважнішу ролю в пресі кождого народу грають поважні, ширші обємом **місячники.**

Цілі десятки років у передвоєнній Росії грали між російською інтелігенцією першу ролю так звані **„толстие журнали"**. „Толстие (грубі) журнали" виконували в Росії кольосальну просвітну роботу, головно між інтелігенцією та студентством. На сто трицять міліонів передвоєнної Росії було певно бодай триста тисяч інтелігенції, отже було кому передплачувати і піддержувати бодай двацять добрих „толстих журналів". Такий журнал коштував лиш **одного рубля**, а яке богацтво і яку ріжнородність предметів він представляв! До найкращих і найбільше поширених журналів належали: „Вестнік Европи", „Русское богацтво", „Русская мисль", „Северний вестнік" та „Мір божий". Було їх очевидно і більше, тай ще дешевших.

Таке одно число нпр. „Вестніка Европи" подавало звичайно одну оригінальну повість, одну перекладену з чужої мови, кілька поезій, дві-три статі научні, перегляд російської політики, а осібно світової, літературну критику та бібліографію.

Коли ще жив славний французький письменник Еміль Золя*) (дуже в Росії цінений), то рівночасно, як у якім французькім журналі друкувався його найновіший роман, друкувався він у російськім перекладі і в однім з російських журналів.

Старі російські журнали є ще і тепер (наскільки їх большевики не попалили) знаменитими жерелами знання і просвіти.

І наскільки московська передвоєнна інтелігенція зістала бодай дещо зверху помащена европейською культурою, то має це завдячувати передовсім давним „толстим журналам".

Були очевидно і чорносотенні, цареславні журнали, але при всякому світлі мусять чейже виступати і тіни.

А якже ми, галицькі Українці, стояли і стоїмо щодо того роду місячників?

Ще в 90-тих роках минулого століття основували Ів. Франко, М. Грушевський та В. Гнатюк **„Літературно-науковий Вістник"** (Л. Н. В.) і він виходить **(не вчисляючи перерви, викликаної обома війнами)** вже **трицять перший рік.** Він був спершу дещо більше „толстий", як тепер, але всеж таки останне його число має **96 сторін.** З уваги на великий формат є це вже порядна книжка, а до того дуже ріжнородного змісту.

Найкращі часи Л. Н. В. були тоді, коли його редагувала вище згадана трійця. Але Франко і Гнатюк померли, а Грушевський поїхав на зломану голову на Радянщину, де вправді видавав який час **„Україну"**, але большевики закрили її, а його самого заслали в „Ленінград", бо сама його присутність у святім українськім городі показалась для них небезпечною.

Добре, що ще „под стенку" не попав!

В повоєнних часах редагує „Літературно-науковий Вістник" д-р **Дмитро Донцов.** Є це сильний націоналіст та противник большевиків, за що вони його сердечно ненавидять.

Його „підозрівають" у фашизмі. Та сам голова італійських фашистів сказав: „Наш фашизм не є на експорт". Тай взагалі фашизм може істнувати лише в своїй, самостійній державі, а не під чужим чоботом.

Донцов — передовсім **державник** і бє зі страшною силою большевиків за те, що, хоч їх пророк Ленін признавав (правда, лиш на папері) кождому народови право на „самоопреділеніє вплоть до отделенія", то вони взяли Велику Україну в московські лабети далеко кріпше, ніж царська Росія за конституційних часів, і витягають з тої України останні соки на користь своєї московської централі.

Донцов, де може, демаскує їх і показує їх у правдивому світлі. Він між іншим представив і це, як большевики фальшують твори Т. Шевченка, перемінюють всюди, де Тарас гримав на **„Москалів"** — те слово на **„панів"**. А на панів гримав він чейже осібно!

Багато прийшлосяб говорити про ту консеквентну боротьбу Донцова з большевиками в обороні української самостійности.

Не у всім може можна би з Донцовом погодитись у тому, що він про інші справи пише, але у всякому разі треба признати, що „Літ. Наук. Вістник" є ним дуже інтересно редагований і подає багато такого, про що зі щоденної преси довідатись годі.

Цей місячник опирався досі головно на галицькій українській інтелігенції. Але вона тепер дуже збідніла: урядовцям і учителям зменшили платню, лікарі й адвокати ледви дихають, бо їх пацієнти, чи клієнти, селяни, страшно збідніли. Одним словом: все те відбилося неабияк і на „Л. Н. Вістнику", котрий тепер ледви дише.

А конкурентів „Л. Н. Вістник" має, і то сильних: сильних капіталами, якими вони розпоряджають. Очевидна річ, що не передплатники заосмотрюють їх у ті капітали, але видавці тих двох інших журналів, „Нових Шляхів" та „Дзвонів", дістають великі субвенції. „Нові Шляхи" це орган большевицький і має завдання впливати на інтелігенцію, а зосібна на молодіж.

Тепер появляється в галицькій українській пресі багато статей, котрі представляють у **правдивім світлі** відносини на радянській Україні. Є це переважно описи переживань людей, що самі закоштували большевицького раю і лише з бідою з нього втекли.

Найбільше крови напсували большевикам книжки **Юрченка** про його переживання в Соловках та про втечу з них. Ті три книжки, — то страшне обвинувачення большевицького режиму і большевицького знущання над бідним українським народом, який хотів боронити своєї власної держави, але здався на підмову большевикам та перейшов на їх бік.

Перший наклад двох перших томів споминів Юрченка вже розійшовся, а тепер готовиться другий наклад.

Найбільше лютить галицьких большевиків (що себе тут на **сельробів** переіменували), що спомини Юрченка читаються з величезним зацікавленням на селах та отвирають очи незрячим та затуманеним.

Большевицький консулят у Львові хотів доконче довідатися, як властиво Юрченко називається, та роздобути його фотографію.

Цього піднявся, на жаль, голова „Наукового Товариства ім. Т. Шевченка", **проф. Студинський,** але директор „Червоної Калини", Постолюк, здемаскував його в „Ділі". Вийшов скандал і Студинський мусів зректися головства в Наук. Тов. ім. Шевченка.

За цей поступок дир. Постолюка напали на нього „Нові Шляхи", котрі стараються всіми способами закрити той вопіючий до неба факт, що **Велика Україна** є в страшний спосіб **порабочена Москвою,** котра висисає з неї всі соки, а все на свою виключну користь.

І ось такий то журнал конкурує з „Літ. Н. Вістником", маючи до своєї розпорядимости великі капітали, коли „Л. Н. Вістник" опирається лише на передплатниках та на скупих добровільних датках. І так у лютім ц. р. зложено на пресовий фонд „Л. Н. В." аж **76** золотих 21 грошів, значить, менше ніж 9 долярів. Щож це за поміч?!

Другим конкурентом „Л. Н. Вістника" є клерикальні **„Дзвони"**, видавані з фондів „католицької акції". Це видавництво дбає головно про інтерес папського Риму та поширення його впливів на „восток".

Маємо отже лиш **один самостійний місячник „журнал": „Літературно Науковий Вістник"!**

Чиж не є ясне, як сонце, що обовязком кождого, хто може видати **на пів року два доляри,** є: поширити той журнал?!

А вчить він свою суспільність, що треба бути бадьорою, активною та позбутися робства, слиняврсти та вічного нарікання на „лиху долю" і на „вороженьків".

Бож таке личить хіба лиш народам, що летять у низ, на загладу, а не 40-міліоновому, незвичайно талановитому народови, що отце поновно виступає на арену світової історії!

Передплата на „Л. Н. В." виносить річно $4. Адреса: Львів, ул. Руська 18.

Іван Левченко.

*) Помер 1904 р.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(7)

— При такім вітрі, дим стелиться, — замітив козак. — Як будеш за хащами, то не побачиш.

— Ти тим не журися, — відповів Татарин. — Вітер вже троха потахає. Вже скручує на полудне. Завтра буде така тишина, що й листя осики не задріжить. Як так не буде, то хоч дим буде стелитися по земли, я таки побачу його. Той лісок на горбку. Я буду в ліску за чагарником. Той другий лісок також на горбку. Я ще буду час до часу вилазити на яке дерево. Гадаю, що як тобі треба буде зійтись зі мною, так щоби ще раз вернутися до Слушкова, то се не буде скорше, як після полудня. До полудня ти мусиш роззиратися, розпитувати.

— Мабуть, що аж в полудне буду міг вихопитися з міста. Або цілком відіду, щоби вислати гінця по Запорожців, або тільки виіду, щоби ще побалакати з тобою і назад вернутися до міста.

— То бувай здоров! Роби обережно.

Татарин лишився, козак почвалав далі. Світла були недалеко, та він минув їх. Аж тоді завернув і пустився просто до них. Він так зробив, щоби в Слушкові люди не гадали, що він надіхав від півночи.

Татарин далі стояв там, де ще перед хвилею балакав з козаком. Тепер, в пітьмі ночі міг би хтось погадати, що то фігура виконана з чорного мармору. Хоч вихор скавулів, хоч громи били і дощ прав, Татарин і його кінь ані дригнули. Кінь, котрий зразу нетерпеливився і спирхуючи піну гриз зубело, утихомирився. Спустивши голову і розчепіривши передні ноги, зменшив напір вітру і терпеливо дожидав знаку до дальшого чвалу проти вітру.

Так та темна жива фігура стояла цілу годину. Нарешті, подумавши, що козак хіба вже під якимсь дахом, Татарин сягнув рукою за пояс. Допевнився, що киндҗал є. Також провірив, чи аркан, завішений на кульбаці, готовий в кождій хвили до ужитку. В чоботі був неіж довгий як шабля. Аж тепер Татарин рушив уздечкою і кінь поніс його в сторону Слушкова.

Хоч на дворі шаліла така буря, може й саме тому, в деяких хатах Слушкова було весело. В котрій хаті були жовніри, там люди не скоро лягали спати. На добавок прийшли чутки, що коло Слушкова крутяться Татари, отже сон людей не брався, було про що балакати. Також говорено, що то Запорржці бунтують Татар проти Польщі, щоби Польща, як той дід, обганяючись від собак з усіх сторін на наступаючих його, не могла всіх своїх військ зібрати в одну силу і кинути їх нараз на здавлення козацького повстання.

Перед козаком світла ставали щораз більші. Нарешті в нічній пітьмі показалася тінь хати з ясним вікном. Тут вже зачалася вулиця, одинока в Слушкові. Тепер козак їхав цілком поволи і напружив свій зір, призираючися хатам по обох боках вулиці. Хати були невеликі, з непаленої цегли, накриті очеретом. Козак підіхав до найбільшої хати, з кількома вікнами. Всі вікна були освітлені. Козак доміркувався, що се гостинниця Друченка.

— Татарин правду казав, що чоловік може деколи мати велике несподіване щастя — подумав козак. — Так що з того, коли звичайно цього щастя, яке само вікном або й комином лізе йому в хату, він не вміє, або не годен використати. Як би ми були тепер привели аж сюди той гурток Татар, які Дусай веде з собою, то ми вже дістали би в руки ввесь гарнізон Слушкова!

Козак мав право думати так, бо коло хати побачив яких пятьдесять окульбачених коней, позсилюваних докупи і присилених до барієри, яка була перед хатою, відгороджуючи дорогу від цвітника при хаті. Під стіною хати, замість цвітів, стояли піраміди з мушкетів. Перед хатою, коло коней і коло мушкетв, хочби тобі один вартовий! Лиш коні тупали і пирхали. З хати чути було гру на гітарі і сміхи.

— То мабуть поготівля на випадок негайного наскоку Татар, — логадав козак. — Гарне поготівля! Драгуни мабуть сховалися до хати, або до стайні. Як би так прийшли Татари, то взяли би коні і мушкети. Жовнірів захопили би в хаті безборонних.

Козак скочив з коня, розкульбачив, і, поклепавши по шиї, лишив його на вулици. Кінь знав, що тепер вже має волю і може йти шукати трави. Козак знав, що трава є в степу, зараз за хатами. Кінь далеко ніколи не відходив. Ішов лиш поти, поки не попав на траву. Таким способом другої днини козак не потребував довго шукати коня. Як знайшов траву, то й свого коня знайшов там.

Взявши під паху кульбаку, шкіряну торбу з запасом харчів на дорогу і аркан, козак підійшов до дверей і застукав. Застукав сильніше колодкою запоясника, бо в середині був гамір отже першого стукання мабуть не чули. Двері відчинилися; на порозі стояв старий Сава з каганцем в руці.

— Тут мабуть гостинниця Друченка? — спитав козак і не ждучи на відповідь, додав:— Гадаю, що для козака ще знайдеться кутик, де можна би ніч бодай пересидіти.

— Та хіба, щоби лиш пересидіти, бо де лиш можна покластися, лягає якийсь жовнір, — відповів Сава, підвівши світло до лиця гостя і цікаво йому призираючися.

Сава не сумнівався, що то козак. Бачучи, що на ньому шляхотський одяг, який носили козаки з шляхотського роду, або дуже богаті, він сказав:

— Воно ріжно у нас буває. Як для кого і як з ким. Ви шляхтич, отже для вас буде не одно таке, чого козак тут не бачить, не понюхає і не дістане. Шляхтич дістане тут все те, що лиш тут є. Нині козаком зле бути і небезпечно, дуже небезпечно. Нині лиш би шляхтичем бути. Шляхтичеви і у нас добре. Добре і безпечно. Безпечно! — старий додав з натиском, показуючи гостеви двері до гостинної світлиці.

З дивної балачки старого козак доміркувався, що його слова, то слова перестороги. Старий попросту радив йому, щоби він своє козацтво затаїв і щоби тут грав комедію шляхтича. Козак рішився послухати тої ради. Він і так, виряджаючися в дорогу, приготовився на таке. Від полковника Ставського дістав пергамінові документи, якими годен був кождому доказати, що він „уроджений".

Увійшовши в кімнату, гість поздоровив товариство, зразу й не призираючися, хто там сидить. Сава, що увійшов зараз за ним, показав на жінку, що стояла коло печі-комина і сказав:

— Ось тут господиня Друченкова. Господар вийшов на хвилину до комори і зараз прийде.

Коли козак увійшов, гамір в кімнаті затих. Всі глянули на гостя, бо в сих сторонах, ще й у такім небезпечнім часі, сторонський шляхтич без ніякого товариства був несподіваною появою. Та се тревало тільки малу хвилю. Розходитися на спочинок ще не прийшов час, отже товариство знало, що ще почує, хто він, той шляхтич. Гамір зачався наново. Гість скинув з себе манту, в якій не було одної сухої нитки і звернувшися до господині, сказав:

— Ви позволите, що я отсе розвішу коло огню, щоби висохло. Сумніваюся, чи у вас ще є яке вільне ліжко. Мені мабуть треба буде вдоволитися моєю мантою на земли. Та заки ляжу на неї, треба, щоби висохла.

— Не лиш вільного ліжка нема у нас, — відповіла господиня. — В цілій хаті не знайдете й стільки вільного місця, скільки треба, щоби, поклавшись, витягнутися. Цілу хату забали для себе пани жовніри. І кутик вільний не лишився.

— Ви хіба не виженете мене, сараку в степ, на таку негоду! — відповів гість безжурно. — Пани жовніри, гадаю, також не виженуть мене. Троха тісніше зсунуться до купи і для мене таки зроблять місце, бо я не вступлюся. Я не вибагливий. Можу й на земли, коби тільки під дахом.

Гість розвісив манту на жердці, що на двох мотузках висіла над комином. В комині горіло, бо то ще була весна з зимними ночами.

За столом під стіною сидів ротмістр між двома гарними дівчатами. З боку при столі сиділа трета дівчина, також не погана. При сім столі сиділо ще пару інших військових старшин. Коли козак скинув манту, дівчата стали перешіптуватися:

— То якийсь шляхтич, — шепнула одна.

— Може то який богатий козак? — сказала друга.

— Мабуть одно й друге, — додала трета, — бо відки би в сих сторонах взявся звичайний шляхтич?

— То пусте, козак він, чи шляхтич. З нього досить, що вродливий парубок, — сказала перша.

Ротмістр, дринькаючи пальцями по струнах гітари, недовірчиво позирав на гостя. Він зараз помітив, що та друга дівчина, глянувши на гостя, здригнулася.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

Відповідь на допис „У справі ювилею міста".

В ч. 63 „Свободи" з 17 березня надруковано допис п. Е. Тимкевича, затитулований „У справі ювилею міста", який ми простуємо в такий спосіб:

1) Слова п. Е. Тимкевича про те, що я, подаючи свій допис-справоздання до „Свободи", мав про це повідомити і п. Е. Тимкевича, „як секретаря ширших зборів і комітету", — є абсолютно безпідставні з тої простої причини, що подавати справоздання до української преси входить у мій обовязок, як референта комісії преси й пропаґанди, яку (комісію) вибирав одноголосно Центральний Комітет на своїм першім засіданню (в парохіяльній салі греко-кат. церкви). Про цю постанову Центрального Комітету знає п. Е. Тимкевич, який тоді був секретарем зборів і який сам записав до протоколу, що до комісії преси й пропаґанди одноголосно вибрано п-ну А. Цвайкус, В. Шафрана (преса в англійській мові) **в супроводі п. Л. Безручка** (українська преса). Отже п. Е. Тимкевич дуже добре знав, що п-а А. Цвайкус і В. Шафран мають інформувати про діяльність комітету пресу в англійській мові, а я — українську пресу. Якаж є підстава тоді публично заявляти, що я про звіт подав „без відома п. Е. Тимкевича" (який сам вписав до протоколу) і чому нема ніде ніяких заяв п. Е. Тимкевича про те, що два інші члени комісії преси й пропаґанди (В. Шафран і А. Цвайкус) подають звіти до англійських ґазет „без відома п. Е. Тимкевича"?!

2) Другим неправдивим твердженням п. Е. Тимкевича є його слова про те, що „на зборах дня 21 лютого одобрено 3 членів протестаційного комітету і дібрано 6 членів **з тим, що гром. Ленський має бути головою і посередником.** Це є неправда. На цих загальних зборах (21 лютого в Укр. Нар. Домі, Black Rock) 76 делегатів від 42 ріжних українських орґанізацій обрано тих 9 членів комітету (3+6=9) з тим, **що голова комітету буде вибраний вже самими членами комітету.** Ніяких інструкцій про те, що головою Центрального Комітету й посередником має бути п. Ленський, загальні збори делегатів — ні президії зборів (на яких секретарем був також сам п. Е. Тимкевич), ні членам вибраного Центр. Комітету, — не давали. Пан Ленський міг би бути головою Центрального Комітету лише в тім разі, колиб його вибрали самі члени Центрального Комітету. А щоб це не могло статись, то п. Ленський зпочатку мусів би бути вибраний загальними зборами делеґатів до Центрального Комітету. Але так не сталось. В числі інших 12 кандидатів до Центрального Комітету на зборах 21 лютого була й кандидатура й п. Ленського (який зі своєї кандидатури не зрікався!), але ніхто тому не винен, що п. Ленський дістав замало голосів, щоби бути вибраним до Центр. Комітету. Говорити не про те, що п. Ленський має бути „посередником і правним репрезентантом" від Українців до комітету ювилею міста Бофало, — вільно кожному, на те в Америці існує свобода слова. Але **дійсно** правним репрезентантом від Українців є не той, хто „назначений мійскою радою", а той, кого вибрали тайним голосуванням 76 делегатів **від усіх** українських орґанізацій м. Бофало, — себто Центральний Комітет. Коли п. Ленський вважав себе „правним репрезентамтом" від Українців, то чому кандидатуру п. Ленського виставлено було на голосування до Центрального Комітету?! Отже виходить, що коли п. Ленський ще міг бути вибраний до Центрального Комітету, тоді загальні збори 76 делеґатів були для нього правними й законодатними. Колиж кандидатура п. Ленського провалилась, не перейшла, тоді п. Е. Тимкевич пише, що п. Ленський є посередником і „правним репрезентантом, назначеним міською радою". Де справедливість, де є пошанування елементарних засад демократії і признання авторитету загальних зборів?

3) Правда, що головою Центрального Комітету вибрано о. Жука трома голосами. Але це було більшістю голосів, з якою всі присутні тоді члени Комітету (двох не було!) мусіли погодитись, у тім числі й сам п. Е. Тимкевич, який цей факт вибрання о. Жука на голову записав до протоколу, секретарював далі „під" головуванням о. Жука, не вносячи ніяких протестів. Проти вибрання на голову Центрального Комітету запротестували вісім „народніх організацій" (що всі гуртуються коло парохії православної церкви). А чому нема ніяких протестів від інших **34** ріжних українських організацій? Очевидно тому, що вони числяться з формальною більшістю голосів.

4) Третім неправдивим твердженням п. Е. Тимкевича є те, що після „резиґнації" о. Жука з головства й п. Е. Тимкевича з секретарства (а протоколу ніякого **про це нема!**) рішено скликати загальні збори в цілі вибору постійного комітету та **признання п. Ленського як репрезентанта Українців, назначеного міською радою.** І це неправда. Мали скликати знову загальні збори делегатів, але не на те, щоб признати п. Ленського репрезентантом Українців, а на те, щоб якось погодити між собою ворогуючих представників греко-католицької і православної церкви во імя загальної, вищої для всіх нас. Українців, культурно-національної справи й репрезентації українського імени й ідеї перед американським світом на ювилейнім святі м. Бофало. З огляду на те, що в даним разі розходиться про формальне спростування та додержання справедливої обективности, — я, яко референт комісії преси й пропаґанди, прошу Редакцію „Свободи" задля усунення нікому не бажаних непорозумінь — надрукувати в найближчім числі „Свободи" цей мій допис-спростування, який підписують усі члени Центрального Комітету Злучених Українських Організацій м. Бофало, Н. Й.

о. Іван Жук, голова; **Олекса Слотюк**, за секретаря; **Степан Децик**, скарбник; **Микола Трояновський, Анастасія Королишин**, члени Центрального Комітету; **Анна Цвайкус, Володимир Шафран, Л. Безручко**, члени Центрального Комітету, комісія преси й пропаганди.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана членкиня бр. св. Івана Хрестителя, в. 223 У. Н. Союза складаю сердечну подяку Головний Екзекутиві У. Н. Союза за одержану допомогу з фонду запомогового в сумі 50 долярів, котрі стали мені в моїй недузі дуже великою поміччю.

Бажаю вище згаданому Братству як рівнож У. Н. Союзови як найліпшого розвою, бо Союз у нещастю і слабости неодному або неодній радо поміг і неодній сироті обтер сльози, з чого ми нині можемо радіти, що ми тут на чужині маємо свою таку сильну, рідну асекурацію як наш У. Н. Союз.

Тож вступаймо громадно до У. Н. Союза і підпираймо свою рідну орґанізацію У. Н. Союз, а тим чином ми самі собі помагаємо, а не чужим.

Настя Слюзар,
Вилкс Баре, Па.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 3 квітня, точно в годині 1-ій пополудни в . Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Проситься членів довгуючих по 2 місяці вирівнати свій довг, бо відділова каса не буде посилати за довгуючих членів вкладок до У. Н. Союза. Не явившийся член буде караний після статута. — Гр. Мисишин, предс.; Ст. Верещак, секр.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

III.

Досвід учить нас, що коли чим можемо заімпонувати чужинцям, та коли що подобається також українським дітям в Америці вихованим — то є українська штука (мистецтво). Це українська пісня, театральні штуки, танок, народній стрій, вишивки, гуцульські вироби і т. д. Український хор Кошиця з тріюмфом обїхав всю Америку. Українські танкові ґрупи Авраменка здобувають собі признання. Українські строї на ріжних „днях народів" чи подібних святах побивають усі інші. Українські вишивки знаходять попит і покупців серед Американців. На ріжних виставах українські хори, строї, танки та вишивки дістають перші нагороди.

Тому ясно й зрозуміло, що **Союз Українок Америки одним із своїх завдань поставив: поширення українського мистецтва в Америці.** Українська жінка саме є головним творцем українського мистецтва — в хорах, танках, а головно в строях та вишивках. Це мистецький смак українського жіноцтва створив і репродукує наші чудові строї та вишивки. Жіноцтво з природи є отже заінтересоване в українськім мистецтві і покликане розвивати його та популяризувати.

Досвід тих Українок, що присвятили свою увагу й труд українському мистецтву, навчає, що на тім поли українське жіноцтво може мати великі успіхи. Через українське мистецтво здобуваємо дорогу до американських жіночих кругів та їх заінтересування й симпатії для українського народу, що видав отсе мистецтво. Це справді дуже вдячне поле, на якім не можна мати невдач. Тому на це поле українське жіноцтво повинно звернути свою пильну увагу, тимбільше, що на сім поли не треба ні високих шкіл, ні великого знання англійської мови, а лиш потрібний смак, замилування й праця.

Конгрес Українського Жіноцтва повинен взяти й цю справу під розвагу. Треба її вияснити та спопуляризувати, треба дати товчок до того, **щоб українське Жіноцтво на місцях живійше занялось нею, щоб уладжувало вистави українських вишивок, строїв, тощо, щоб організувало курси вишивок та мереження для українських дівчат, щоб українське дівоцтво вживало українських, а не американських строїв на публичних виступах** і т. п.

Коли в часі Конгресу буде уладжена вистава українського жіночого мистецтва, то вона найбільше спопуляризує його. (Дальше буде).

О. Лотоцька.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Ева Магрель, жена Сеня Магреля, члена 170 відділу У. Н. Союза зістала вбита при нещасливім автомобілевім випадку. Похорон відбувся дня 22 березня, при великім здвизі народа.

Оставила мужа і двох синів. Вічна їй память.

Т. Наконечний, секретар.

Бос (до службовця): Чому ви приходите до роботи аж дві години запізно?

Службовець: Прошу, це було так: Дивлюся я рано до зеркала, нема нікого. То я подумав собі, що я вже певно мусів вийти з дому. Щойно в дві години переконався я, що то вечером збилося зеркало, жінка викинула побите скло зовсім, а зеркальні рами лишила.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АКРОН, ОГАЙО.

На поклик Р. Фенчинського, інструктора Школи Українських Танків балетмайстра В. Авраменка в Акрон, Огайо, танцюристи ходили з колядою на Рідну Школу.

Коляду зложили: І Пільгуй, $3; по $2: О. Цепко, адв. Куривчак; А. Куцко $1.50; по $1: І. Семенюк, В. Пулк, К. Цепко, І. Цепко, С. Дудра, Р. Гайовий, М. Набережний, А. Ґеличак, М. Філяс, Л. Сахарнецький, С. Драґан, С. Антонюк, Е. Тивончук, І. Лабай, Й. Лабай, М. Чаплик, М. Демянчук, о. Й. Ганяк, О. Гурин; по 50 ц.: А. Сироїд, М. Лисий, Т. Лесняк, Н. Шквара, М. Петриха, Т. Яворська, С. Жуковський, П. Синюта, Т. Баран, В. Поливка; по 25 центів: Я. Іваницький, Г. Лесняк, М. Іванцьо, Ю. Шпак, О. Кудера, Н. Гащишин, М. Хорощак; М. Мекол 10 ц. — Разом $34.35. — Розхід $4. — Остається $30.35.

Гроші переслано до краю через Обєднання.

Комітет: **І. Семенюк, К. Цепко, В. Пулк.**

—o—

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Члени Укр. Тов. Січ ходили з колядою на Рідну Школу.

Жертви зложили слідуючі жертводавці: о. Е. Сидоряк $2; по $1: В. Корняк, К. Маловецький, А. Когут, Русько-Український Клюб, П. Тиктор, Г. Порценалюк, А Яворський, Т. Новинчук, О. Шмокалюк, В. Чибіняк, В. Гуменюк, Г. Плунґер, Ю. Маринюк, Катерина Клим, Т. Борак, І. Білий, Антоніна Горловська, Т. Артесюк, Петрунька Гриник, С. Ваґа, І. Лесюк; по 50 ц.: Г. Капчук, Гр. Старовушний, Я. Мец, М. Ліщинецький, С. Кашубинський, В. Лаба, С. Пастух, С. Бендерський, Т. Яворський, І. Робак, І. Костишин, В. Карбівничак, Л. Кіт, М. Сорока, В. Никоф, І. Лущак, В. Каній, Г. Туркевич, Розалія Сіканець, М. Дзедзюх, К. Ярошевський, О. Шкляренко, М. Мицьо, Анастасія Щурик, І. Корнафиль, Т. Майкович, В. Глива, Д. Оринич, Анна Корнидзяк, П. Смалко, В. Прокопяк, Анна Нусь, А. Окіпний, Марія Кіндрат, М. Танасишин, Марія Лукаш, К. Гнатів, І. Микулич, П. Танасишин, Л. Мороз, Я. Бондар, Олена Бобик, В. Осухівський, Г. Моздір, Л. Залеський, П. Кіндрат, М. Трач, Г. Демяник, В. Кіянка, М. Паньків, Маланя Кордужка, К. Матвіїв, П. Будчик, Д. Матвійчук, І. Каменюк, Д. Мацко, М. Дембіцький, В. Гриник; по 25 ц.: А. Рибак, І. Старовушний, М. Сивак, С. Лаба, І. Клим, І. Мех, В. Федорко, Катерина Сембрат, Т. Чебіняк, М. Гумакевич, М. Половців, А. Шкапяк, П. Кудлик, Д. Костів, Г. Гнатко, П. Мацко, А. Кудлик, Ева Пелц, І. Тимцьо, Т. Смельницький, Я. Нодзьо, А. Ґоджак, М. Мельник, Анна Намісняк, Т. Ковальчик, Т. Андрусишин, І. Яцура, Катерина Петришин, Й. Заставний, Т. Шрамко, І. Клим, В. Мовчан, Марія Кендзерська, Магдалина Шмокалюк; П. Угаль 30 ц. — Загальна коляда принесла разом $60.80.

Колядували: Г. Капчук, Гр. Старовушний, С. Кашубинський, П. Форман, Т. Кондрасевич, І. Клим, Лука Кіт, Андрій Окіпний, Микола Трач, Панько Кіндрат, Василь Гуменюк, О. Шмакалюк; дівчата: Марія Ваґа, Катерина Ваґа, Магдалина Фішер.

Годиться зазначити, що також ходили з колядою наші молоді студенти з „Вокейшонал Гай Скул", а іменно: Михайло Каній, Мирослав Яворський, Василь Порценалюк, Іван Флісак, Омелян Дзєдзюх, Маркіян Дзєдзюх, Іван Шкляренко. Це діти свідомих українських родичів, що зробило красне враження на жертводавців, як також дали примір для інших дітей, як треба дбати за Рідний Край, з котрого прийшли їх батьки. Також багато труду доложив наш громадянин Василь Гуменюк, бо їздив своїм автом.

Місцеві орґанізації виасиґнували зі своєї каси: Братство св. Ап. Петра і Павла, відділ 39 У. Н. С. $20; Тов. Запорожська Січ, в. 317 У. Н. С., $10; Укр. Тов. Січ в. 282 У. Н. С., $10; Укр. Амер. Гор. Клюб (мужеський) $10; Укр. Амер. Гор. Клюб (жіночий) $5; Кружок Укр. Танцюристів $5. — З коляди $60.80. — Разом $120.80.

При закінченню свята на поклик місцевого пароха о. Е. Сидоряка зложили слідуючі жертводавці: о. Е. Сидоряк $10; по $2: М. Снігур, К. Рибак, В. Корняк, Анастасія Костів, Т. Велич, М. Гусак, А. Палохолок, Г. Порценалюк; по $1: М. Дидик, М. Дзедзюх, М. Граб, А. Когут, Мелянія Пандус, І. Кіщак, М. Клюсик, М. Даньків, А. Данів, В. Осухівський, І. Лущак, М. Мерва, Кароліна Артесюк, І. Кравук, Т. Ковальчик, Анастасія Лаба, Д. Оринич, А. Яворський, П. Панчишин, С. Когут, В. Карбівничак, М. Ліщинський, Анна Каній, Л. Кіт, Анна Ваґа, Г. Туркевич, А. Гайдук, Т. Андрусишин, П. Гусак, І. Чебіняк, Розалія Сіканець, О. Шкляренко; по 50 ц.: Марія Костів, М. Каній. — Разом $59. — Зі вступу при дверях зібрано $27. — Загальна сума принесла $206.80. — Розходу було 60 ц. — Вислано через „Обєднання" на Рідну Школу $206.20.

І. Мицак, Д. Аринич.

—o—

ШИКАГО, ІЛЛ.

На Рідну Школу.

Вислано через Обєднання $10, котрі призначено на Рідну Школу на Західній Україні.

На це зложили: відділ 221 У. Н. Союза з власної каси $5; а члени зложили, як слідує: І. Карпа $2; по $1: Юлія Шпікула, М. Рурка, Т. Шпікула.

Тарас Шпікула,
секр. відділу 221.

Знаєте, пані Канарчукова, яка я нещаслива з моїм чоловіком! Він усе лише говорить про свою першу жінку.

— То ви, пані Швакова, маєте щастя, бо мій чоловік не говорить про ніщо інше, лише про жінку, з якою ожениться після моєї смерти.

—o—

Курдибало захорів. Лежить у шпиталі. Товариші допитуються телефонічно лікаря про стан здоровля приятеля.

— О, з ним дуже зле! — відповідає лікар.

— А щож йому є?

— Гм, самі не можемо напевно ствердити. Та я потішую себе думкою, що секція виявить справжнє джерело недуги.

ЛИСТ ДО ВАНЯ ГУНЯНКИ.

Кланямся вам дорогий Ванцю і поздравлям вас барз красні і сердечні. Южся мі барз зацво за вами, бо давном вас не відів, і аже забив як виглядат ваша особа. Знаем вас яко доброго, побожного, праводславного Ваня, а тераз не знам, цисте православний руский, ци комуніста. Бо в Гамерици шитко єдно ци такий ци онакий, жеби лем нич не платив. — Давно, як била Матушка-Росія, то православним в Гамерици било барз добрі, шитко било задармо. — Церква задармо, батюшка задармо, бо вшитко платив цар-батюшка. — А гнеска і в Гамерици злі. — Вшитко треба платити. Ви певні Ваню так: кус походили до юніяцкой церкви — зпочатку задармо, а як треба било платити, то пішли до православной. А кед і там треба било заплатити, то ви до бейбельників, а вкінци пристали до комуністів, бо там добре платят. Так, так, Ванцю.

А гев в нас на Лемковині то іще іначе.

Кед Москалі програли війну в Карпатах, то дуже з нима наших русских Лемків пішло до Росії, аже з малима дітьми. Зо старих мало хто вернув, шитки там погмерали; видно, што там било ім іши ліпше, як в Талергофі. — Лем діти вернули, юж велькима, і комуністами. Таких комуністів вернули по киля до кождого села. — Поприводжали собі кождий по жидівці — а і по дві — і так. Жиють на віру. А як не вірите Ванцю, то напиште до Волівця, або до Слітниці, то вам тото потвердять. — І тоти комуністи — стали преводжати люди на православію. — Доберали собі іще в кождім селі по киля таких самих як і они, же заміст в церкві слухати Служби, то попід церкву курили цигарки і юж праворславіе готове. Хто не хотів приставати, то ходили з киями і били. А хто ся остав при юнії, — то тому не давали бетяре дороги перейти, і так прешло киля сел. — Котри села не перешли, то юж не перейдуть, не є гвупих. — хоч за православійом шитки поляки, шандаре і шитки старости. — На другий раз напишу вам, як виглядат тото православіє на Лемковині і як ся прославним Лемкам поводит з ним і чи то православіє — польске ци русске.

Поздравлям вас іщи раз барз красні і сердечні, ваш приятіль і кум

Тарацон Палиґа.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (100)

Оглушений ударом Тарзана, лев повалився на землю біля ніг свого переможця. Ще пару страшних ударів рушницею скінчили життя звірини назавжди. Тарзан кинувся до Джейні, що напів жива з переляку й несподіванки стояла біля дерева. У Тарзана наступило просвітлення в мозку й він пізнав, що перед ним стоїть його дружина. Він стиснув її в своїх залізних обіймах і здається на хвилину забув усю небезпеку.

—o—

А небезпека була велика. Льви ще змагалися з Абісинцями, Перемога львів, чи перемога Абісинців над львами, була однаково небезпечна для Тарзана. Адже він і з Абісинцями мав свої порахунки. Та не було часу думати й вибирати. Тарзан побачив, що до нього й Джейні наближається лев, готовий до нападу. Одним могутнім рухом він схопив на руки Джейні й вискочив на гилку того дерева, з якого щойно зіскочив, щоб ратувати свою дружину.

Абісинці бачили це все, але не могли нічого робити проти Тарзана і його бранки, бо вони самі ще знаходилися в колі розлучених львів. Тарзан легко, як колись у молодих роках, поніс по деревах на руках свою дорогоцінну особу. Як інстинкт веде голубів до їх гнізда, так інстинкт Тарзана вів до його оселі, яка тепер була збурена й знищена лютими ворогами. Через дикі джунґлі йшов Тарзан зі своєю дружиною до цивілізованого життя.

—o—

Все те, що він колись мав, було знищене. Спроба дістати дорогоцінности Опару скінчилася дуже тяжко для нього й тепер він вертався жебраком до руїн колись щасливої оселі. За кілька днів вони наблизилися до того місця, де колись була фарма. На диво вони побачили, що на руїнах стоять нові, хоч дуже вбогі хатки. Тарзан відразу пізнав, що це будови його дикунів, Вазирів. Зраділи обоє, що знайдуть тут вірних своїх дикунів і слуг.

—o—